

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2023/24:SfU18

Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I skrivelsen underrättas riksdagen om en beslutad förordningsändring. Ändringen innebär en utvidgning av den personkrets som får ges uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige genom att vissa personer som lagligen befann sig i landet före den 22 december 2023 får rätt till ett sådant uppehållstillstånd.

Behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:89 Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Skrivelsen	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:89 till handlingarna.

Stockholm den 21 maj 2024

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Kalle Olsson (S), Ulrika Heindorff (M), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Amanda Palmstierna (MP), Mauricio Rojas (L), Erik Hellsborn (SD), Jessica Rodén (S) och Jonny Cato (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2023/24:89 Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd.

Regeringen beslutade den 13 december 2023 om en ändring i utlänningsförordningen (2006:97) som innebär att även vissa personer som lagligen befann sig i Sverige före den 22 december 2023 har rätt till uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, utöver de som omfattas av rådets beslut om att aktivera massflyktsdirektivet. Genom skrivelse 2023/24:89 anmäler regeringen de beslutade föreskrifterna till riksdagen.

Förordningen trädde i kraft den 22 december 2023.

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets överväganden

Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:89 till handlingarna.

Skrivelsen

Efter Rysslands militära invasion den 24 februari 2022 har flera miljoner människor flytt från Ukraina. För att hantera denna situation beslutade Europeiska unionens råd den 4 mars 2022 att aktivera rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (kallat massflyktsdirektivet).

Enligt artikel 2.1 i rådets beslut ska beslutet tillämpas på vissa personer som fördrivits från Ukraina den 24 februari 2022 eller senare till följd av de ryska väpnade styrkornas militära invasion som inleddes den dagen. Bland annat omfattas ukrainska medborgare som var bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022 och medborgare i andra tredjeländer än Ukraina som åtnjöt skydd i Ukraina före den dagen.

Det finns en möjlighet för medlemsstaterna att ge tillfälligt skydd åt ytterligare kategorier av fördrivna personer, om de fördrivits av samma skäl och från samma ursprungsland eller ursprungsregion, vilket framgår av artikel 7 i massflyktsdirektivet och 21 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL. Såväl rådet som kommissionen har uppmanat medlemsstaterna att utvidga det tillfälliga skyddet till de som lämnade Ukraina kort tid före den 24 februari 2022 och som till följd av den väpnade konflikten inte kan återvända.

Regeringen utnyttjade möjligheten att utvidga skyddet genom att den 7 april 2022 besluta om en förordningsändring som innebar att även vissa personer som reste in i Sverige under perioden fr.o.m. den 30 oktober 2021 t.o.m. den 23 februari 2022, och som efter inresan har fortsatt att vistas i Sverige, skulle omfattas av tillfälligt skydd (skr. 2021/22:271, bet. 2022/23:SfU6, rskr. 2022/23:28). Regeringen anger nu att det därefter har framkommit att även andra personer som befinner sig i Sverige bör omfattas av tillfälligt skydd, t.ex. ukrainare som reste in i Sverige före den 30 oktober 2021. Regeringen beslutade därför den 13 december 2023 om en förordningsändring som innebär att tillfälligt skydd får ges till ukrainska medborgare och vissa andra som lagligen befann sig i Sverige före den 22 december 2023. Undantag gäller för

den som är dömd för ett brott som har ett maximistraff på minst två års fängelse i straffskalan.

Föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer får ges uppehållstillstånd ska enligt 21 kap. 3 § andra stycket UtlL anmälas till riksdagen genom en särskild skrivelse. Genom den aktuella skrivelsen anmäler regeringen de nya föreskrifterna.

Utskottets ställningstagande

I skrivelsen anmäler regeringen föreskrifter som innebär att ytterligare personer utöver de som omfattas av rådets beslut om att aktivera massflyktsdirektivet får ges uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige. Utskottet, som konstaterar att anmälan har gjorts i enlighet med 21 kap. 3 § andra stycket UtlL, föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2023/24:89 Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd.